

Uitspraak

van de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (GKPNU)

Deze uitspraak betreft de klachtmelding van XX, (hierna: 'klager'), klinisch in zorg bij Altrecht XX

I. Verloop

De GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (voor het vervolg: de 'Klachtencommissie') ontving op 15 december 2021 het klachtmeldingsformulier d.d. 14 december 2021 van klager en heeft de klacht geregistreerd onder nummer GKPNU 079.21.2377.

Beschrijving van de klacht

De klacht houdt zakelijk samengevat in dat klager zich niet kan vinden in het besluit tot:

1. Opname in een gesloten accommodatie
2. Beperking communicatiemiddelen, te weten laptop en telefoon
3. Beperking van zijn vrijheden

Bevoegdheid Klachtencommissie

Klager heeft een klacht over een situatie als bedoeld in artikel 10:3 Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (hierna: 'Wet verplichte ggz'). De Klachtencommissie is op grond van artikel 10:1 lid 2 van de Wet verplichte ggz bevoegd om uitspraak over de klacht te doen. Klager ontvangt verplichte zorg op grond van een crisismaatregel met een expiratiedatum van 13 december 2021. Een zorgmachtiging is aangevraagd.

Hoorzitting

De klacht(en) is behandeld in een hoorzitting van de Klachtencommissie op 21 december 2021. In verband met de Covid-19 pandemie vond deze zitting plaats via beeldbellen (Google Meet). Direct na de hoorzitting is een verkorte uitspraak met betrekking tot de klachten, zonder nadere overwegingen aan klager en verweerders verzonden.

Verschenen zijn

Klager:

- XX, klager (voor het vervolg: 'klager').
- XX, patiëntenvertrouwenspersoon (voor het vervolg: 'pvp')

Verweerders:

- XX, psychiater (voor het vervolg: 'verweester A')
- XX, aios (voor het vervolg: 'verweester B')

De Klachtencommissie bestaat uit:

- XX, jurist, voorzitter Klachtencommissie
- XX, psychiater
- XX, gedragsdeskundige

XX, ambtelijk secretaris, is aanwezig voor een verslaglegging c.q. zakelijke samenvatting van hetgeen ter hoorzitting door de aanwezigen naar voren wordt gebracht.

Op grond van de Wet verplichte ggz moet de Klachtencommissie al haar uitspraken openbaar maken. Om die reden staan alleen in de aanhef van de uitspraak de namen van betrokkenen vermeld en worden verder alleen functies en rollen genoemd. Uiteraard worden de namen van betrokkenen niet in de te publiceren uitspraak vermeld.

Documenten

De volgende documenten stonden de Klachtencommissie ter beschikking:

- Klachtmeldingsformulier GKPNU d.d. 14 december 2021
- Relevante informatie uit het medisch dossier van klager, met schriftelijke toestemming van klager voor inzage door de Klachtencommissie, bestaande uit: XX

II. Verslag van de hoorzitting

De voorzitter opent de vergadering en stelt vast dat aan de orde is de behandeling van de klachten die klager heeft ingediend over opname op een gesloten afdeling, inname van zijn laptop en telefoon en beperking van zijn vrijheden. Er volgt een voorstelronde zodat duidelijk is wie aan de hoorzitting deelnemen. Klager spreekt geen Nederlands, dus de voertaal tijdens de zitting is Engels.

Standpunt klager

In de optiek van klager is hij onterecht opgenomen en in zijn vrijheden beperkt. Hiernaast is ook zonder reden zijn laptop en iPhone afgenomen. Hij vertelt dat hij van de rechter te horen heeft gekregen dat hij slechts drie weken opgenomen zou hoeven worden, maar er zijn inmiddels al 31 dagen verstreken. Zijn kinderen hebben nu vakantie, die begrijpen niet waar hij is en waarom hij niet aanwezig is met de kerstdagen. Klager geeft aan nooit agressief te zijn geweest. Hij heeft geen idee waarom hij nog steeds is opgenomen.

Klager zegt zijn laptop en telefoon nodig te hebben voor de uitvoering zijn werkzaamheden. Hij is manager bij een maritiem vrachtwagenbedrijf. Eén van zijn taken hierbij is het uitbetalen van de werknemers, wat nu niet mogelijk is door de inname van zijn communicatiemiddelen. Zijn schoonmoeder is eigenaar van het bedrijf, maar beheerst de Engelse taal onvoldoende om de verloning van werknemers te regelen. Gezien de hoge bedragen vertrouwt zij niemand anders dan haar schoonzoon.

De pvp voegt toe dat klager tot 12 december 2021 op de Intensive Care verbleef, waar hij vrijelijk gebruik mocht maken van zijn laptop en telefoon en dat pas na de overplaatsing naar High Care 5 klager zijn vrijheden zijn ontnomen.

Standpunt verweerders

Verweersters zien een psychotisch ontregeld beeld bij klager. Hij heeft tijdens zijn opname onder andere zijn familie onder druk gezet om hem geld te geven. Dit gedrag vertoonde klager ook op sociale media, vandaar dat ze hem zijn telefoon en laptop hebben afgepakt. Klager heeft hiernaast ook seksueel overschrijdend getoond richting de verpleegkundigen op de afdeling en zijn vrouw.

Verweersters geven aan verbetering te zien in het gedrag van klager sinds ze zijn gestart met het toedienen van intramusculaire medicatie, dit wordt bevestigd door klagers familie. Vanwege deze verbetering zijn ze bezig stap voor stap de vrijheden van klager uit te breiden. Eerst drie keer dertig minuten per dag naar buiten en zo steeds verder.

Ze begrijpen goed dat klager met de feestdagen naar huis wil, maar moeten hiervoor eerst de familie vragen of zij dit ook willen. Verweester A geeft aan dat de familie zich niet prettig voelde bij de aanwezigheid van klager. Hij zette hen voor de opname regelmatig onder druk. Zij acht het nemen van kleine stappen noodzakelijk, zeker gezien het feit dat er kinderen betrokken zijn.

Klager is de mening toegedaan dat verweersters nu andere redenen noemen dan wat ze tegen hem hebben gedaan. Ze zeggen tegen hem dat zijn laptop is ingenomen omdat hij teveel geld spendeert, maar nu noemen ze als reden dat hij zijn familie onder druk zet. Verweester B wordt de vraag gesteld om de reden te specificeren. Hierop antwoordt verweester B dat het een combinatie van beide redenen is.

Vanuit de commissie wordt geconstateerd dat er een groot meningsverschil bestaat over de redenen voor de aangezegde verplichte zorg. Hierna wordt gevraagd hoe dit meningsverschil te verhelpen is. Klager geeft aan niet te weten waarom hij is opgenomen, hij heeft niemand iets misdaan. Verweester B geeft aan met klager de maatregelen te willen evalueren, gezien de vooruitgang van klager. Mogelijk kan klager een beperkte tijd per dag op zijn laptop om zo de schade te beperken. Klager is het hier niet mee eens. Zijn bedrijf lijdt onder zijn opname en hij kan niet akkoord gaan met het nemen van kleine stapjes. Hij heeft zijn laptop en telefoon constant nodig om zijn werkzaamheden goed uit te kunnen voeren. Er is geen vervanger voor zijn werkzaamheden, dus hij moet echt toegang hebben tot zijn laptop.

Als tweede wordt vanuit de commissie gevraagd wat de gestelde diagnose is. Verweester B antwoordt dat dit een bipolaire stemmingsstoornis is met manisch-psychotische decompensatie.

Afronding en sluiting

Nadat de voorzitter constateert dat er vanuit de commissie geen vragen of opmerkingen meer zijn, wordt aan de aanwezigen gevraagd of zij vragen of opmerkingen hebben, waarbij klager het laatste woord krijgt. Klager benadrukt nogmaals het belang van toegang tot zijn communicatiemiddelen en geeft aan het liefst vandaag met ontslag te gaan, zodat hij weer bij zijn familie is.

De voorzitter geeft aan dat partijen volgende week de onderbouwde uitspraak van de Klachtencommissie kunnen verwachten en sluit de hoorzitting.

III. Overwegingen en beoordeling

Op grond van de verklaringen tijdens de hoorzitting en de documenten die aan de Klachtencommissie ter beschikking staan, overweegt de Klachtencommissie het volgende.

Ten aanzien van de klachten over verplichte zorg worden achtereenvolgens de onderstaande punten besproken:

- Vooraf
- Algemene feiten en omstandigheden
- Over klager
- Over het ernstig nadeel
- Over de verplichte zorg
- Conclusie

Vooraf

Meer in het algemeen overweegt de Klachtencommissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de vereisten van de Wvvgz (onder meer vastlegging van het behandelbeleid in een zorgplan, het schriftelijk motiveren van de noodzaak tot verplichte zorg in relatie tot het ernstig nadeel en het schriftelijk kennisgeven hiervan aan de patiënt).

Op medisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de eisen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid. Dat wil zeggen dat het medisch ingrijpen in verhouding moet staan tot het af te wenden ernstig nadeel, dat er geen minder ingrijpende maatregelen mogelijk zijn en dat de maatregel bijdraagt aan het bereiken van het behandeldoel.

Daarnaast moet (ambulante) verplichte zorg veilig zijn voor de patiënt, de naastbetrokkenen en de hulpverlening.

De algemene feiten en omstandigheden

Klager is onvrijwillig opgenomen op grond van een voortgezette crisismaatregel met expiratedatum 13 december 2021. Een zorgmachtiging is aangevraagd. Krachtens artikel 6:6 lid 2 WvGGZ wordt hierdoor de werkingsduur van de voortgezette crisismaatregel verlengd totdat de rechter hierop heeft beslist.

De rechtbank heeft daarbij de volgende vormen (voor zover hier van belang en zakelijk samengevat) van verplichte zorg toegewezen om ernstig nadeel af te wenden:

- Toedienen medicatie
- Verrichten medische controles, andere medische handelingen en therapeutische maatregelen
- Beperken van bewegingsvrijheid;
- Insluiten;
- Uitoefenen van toezicht;
- Onderzoek aan kleding of lichaam;
- Onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedrag-beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen;
- Controleren op de aanwezigheid van gedrag-beïnvloedende middelen;
- Aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, met tot gevolg dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen;
- Beperken van het recht op bezoek;
- Opnemen in een accommodatie.

Op 26 november 2021 zijn er 15 december 2021 zijn aan klager 'Informatiebrieven' uitgereikt, waarop de redenen staan vermeld waarom de verplichte zorg gegeven wordt en waarom er geen andere mogelijkheden meer zijn dan de uitvoering van de benoemde verplichte zorg.

Op 15 december 2021 is een klacht van klager ontvangen door de Klachtencommissie. Daarbij heeft klager aangegeven dat hij klaagt over de aanzeggingen.

Over klager

Klager is een 22-jarige man uit XX en woont momenteel in XX met zijn neef, vrouw en drie kinderen. Hij is al enige tijd bekend bij GGZ Centraal in verband met een bipolaire stoornis, cannabisgebruik en mogelijk PTSS en ongespecificeerde persoonlijkheidsstoornis.

In de stukken wordt als (voorlopige) diagnose aangegeven bipolaire stemmingsstoornis en wordt in de DSM-afgeleide classificatie vermeld als ongespecificeerde bipolaire stemmingsstoornis. Ter zitting is dit ook bevestigd door verweersters. De Klachtencommissie heeft geen reden hieraan te twijfelen.

Hiernaast acht de commissie het voldoende duidelijk dat klager geen ziektebesef en dus geen ziekte-inzicht heeft, gezien zijn interpretatie van het verloop van de afgelopen weken.

Over het ernstig nadeel

In de stukken en in de informatiebrieven wordt omschreven dat er sprake is van zowel ernstig nadeel voor klager zelf als ernstig nadeel voor anderen.

Het nadeel voor klager bestaat o.a. uit een risico op ernstig financiële schade, het afroepen van agressie over zichzelf vanuit anderen en maatschappelijke teloorgang. Uit de stukken blijkt dat klager dermate grote bedragen (online) uitgaf dat er zorgen vanuit de familie zijn geuit met betrekking tot zijn financiële gezondheid. Ook heeft klager geld uitgedeeld aan medepatiënten op de afdeling. Hiernaast blijkt uit de stukken dat klager meermaals een agressieve houding heeft aangenomen richting zijn familie en hulpverlening. Met zijn huidige gedrag kan klager niet functioneren binnen de maatschappij, waardoor dit risico blijft bestaan.

Het nadeel voor anderen bestaat uit een risico op ernstig fysiek en psychisch letsel veroorzaakt door het gedrag van klager. Uit de stukken blijkt dat klager zich agressief opstelt richting hulpverleners en zijn familie. Een voorbeeld hiervan is de houding van klager ten tijde van de opname, waar klager diverse malen op agressieve wijze met zijn vrouw en neef communiceerde. Hiernaast heeft klager zijn familie en sociale kring meermaals onder druk gezet om uitgaven te doen voor hem. Als zij niet doen wat hen wordt gevraagd, vertoont klager agressief en devaluerend gedrag. Ook heeft klager meermaals seksueel overschrijdend gedrag vertoont richting zijn vrouw en hulpverleners op de afdeling.

De Klachtencommissie is, alles overziend, van mening dat het gedrag van klager een reëel risico inhoudt op ernstig nadeel voor klager zelf en voor anderen en de openbare orde.

Over de verplichte zorg

In de informatiebrieven van 26 november 2021 en 15 december 2021 wordt aangegeven dat de verplichte zorg wordt gegeven om een crisissituatie en ernstig nadeel te voorkomen. Daarnaast dient de verplichte zorg om de geestelijke gezondheid van klager stabiel te maken en te herstellen, zodat klager weer zoveel mogelijk zelf kan bepalen wat hij doet.

De Klachtencommissie is van mening dat verplichte zorg in de vorm van opname op een gesloten afdeling, beperking in de communicatiemiddelen en beperking van zijn vrijheden noodzakelijk is gezien de toestand van klager. Klager is door verweersters meermaals gewezen op het ongewenste gedrag van klager jegens anderen, met als doel klager te motiveren hiermee te stoppen. Hierbij neemt de Klachtencommissie wel mee in haar overwegingen dat de beperkingen op de vrijheden van klager in overleg worden afgebouwd als het beter met hem gaat.

Conclusie

Alles overziend is de Klachtencommissie van mening, dat er sprake is van ernstig nadeel in de zin van de Wet verplichte ggz, dat dit ernstig nadeel (mede) veroorzaakt wordt door de stoornis van klager en dat zonder gedwongen ingrijpen dit ernstige nadeel niet kan worden weggenomen. Klager kan zonder effectief ingrijpen niet met ontslag, waardoor een onnodig langdurige opname dreigt. Hiernaast is de Klachtencommissie van mening dat er geen reëel alternatief voor de verplichte zorg aanwezig is. De Klachtencommissie concludeert dat aan de voorwaarden voor het mogen toepassen van verplichte zorg is voldaan. De verplichte zorg voldoet aan de criteria van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en veiligheid. Dit betekent dat de aanzeggingen van 26 november 2021 en 15 december 2021 terecht zijn geweest.

De klachten tegen de verplichte zorg in de vormen van opname op een gesloten afdeling, beperking van communicatiemiddelen en beperken van de vrijheden van klager, zoals aangezegd in de informatiebrieven dienen dan ook ongegrond te worden verklaard.

IV. Uitspraak

- De Klachtencommissie verklaart de klacht over opname op een gesloten afdeling **ongegrond**.
- De Klachtencommissie verklaart de klacht over beperking van de communicatiemiddelen van klager **ongegrond**.
- De Klachtencommissie verklaart de klacht over beperking van de vrijheden van klager **ongegrond**.

Aldus besloten te Utrecht op 21 december 2021 door de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht en ondertekend door de voorzitter XX, op 24 november 2021.

Nadat de Klachtencommissie een beslissing heeft genomen of indien de Klachtencommissie niet tijdig een beslissing heeft genomen, kunnen klager, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van klager een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht.